

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXX. Imolen. Census. De Constitutione Clementis Octavi disponente, ut per Communitates imponi non possint census præter formam sibi præscriptam, An procedat in censibus impositis per aliquos ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

neret, sed fallacia erat circa applicationem, cum id procedat ad effectum, ut inret dispositio *textus in l. cum à matre Cod. de rei vendic. & l. vendicantem ff. de evictio. cum similibus*, ut scilicet hæres quamvis beneficiatus non possit impugnare factum defuncti ex iuribus propriis, quatenus vires hereditariæ suppetant; Non inde tamen inferri potest ad omnimodam incompatibilitatem acquirendi sub persona propria ea jura, quorum exercitium durante hereditatis idoneitate adversus tertios ex dicta ratione impeditum solum remaneat, non autem adversus ipsam, met hereditatem, curando juxta consuetam praxim, dando ipsi hereditati curatorem particularem ad illum actum, bona hereditaria sibi adjudicari; Sive ad effectum excipiendi de eisdem iuribus adversus creditores hereditarios, vel alios in hereditate jus habentes, quos tractu temporis detegi contingat, cum stent bene simul, hereditatem hodie locupletem ac idoneam esse, cras verò ob detecta debita, aliaque onera esse decoctam, Et ex qua incertitudinis ratione potissimum inventarii beneficium introductum fuit, Idedque juxta præmissa pro actrice cum justitiæ fundamento judicatum fuit, atque Signatura probavit, rescribendo ad solam devolutivam ac denegando suspensivam cum consueta clausula *sine præjudicio*: Et verè actricis justitia erat clara, non solum ex præmissis, sed etiam quia ex aliis facti circumstantiis liquidò constabat actum prædictum fuisse, vel simulatum, vel sub simulationis imagine dictam mulierem deceptam fuisse, cum reverà nulla intercessisset pecunia, vel alia æquivalentia, quamvis in instrumento narraretur, undè reus acquievit, atque eo quo potuit modo se concordavit, dum agebatur inter conjunctos.

I M O L E N,
C E N S U S
P R O
S O C I E T A T E M I S E R I C O R D I Æ
C A S T R I B O N O N I E N S I S
C U M
M A Z Z O L A N O, E T E J U S D E M
L O C I C O M M U N I T A T E
S I B I A D H Æ R E N T E.

*Casus disputatus coram A.C. incertus est exitus,
puto pro Societate.*

De Constitutione *Clementis Octavi* disponente, ut per Communitates imponi non possint census præter formam ibi præscriptam, An procedat in censibus impositis per aliquos particulares, quamvis re vera pro Communitate deservientes.

* * *

S U M M A R I U M

- 1 **F**acti series.
- 2 **V**elleianum non intrat ubi mulier contrahit tanquam principalis gerens negotium proprium.
- 3 **D**e validitate census creati cum privato quamvis pecunia deserviat pro Communitate.
- 4 **P**onderatur ratio particularis, ob quam census cum privato ut supra inius valeat.

D I S C. XXX.

ULIUS de Mazzolanis administrator annone Castri Bononiensis, ad effectum rem gratam faciendi Communitati, ac pro servitio annonæ, proprio & particulari, non autem administratorio nomine, censum imposuit ad favorem Societatis Misericordiae ejusdem loci, & in ejusdem instrumenti fine ejusdem Communitatis procurator dictum impositorem ejusdemque fidejussores indemnes relevare promisit, undè tractu temporis Societate pullante coram A.C. dictum impositorem, vel ejus hæredes ad solutionem fructuum, excipiebatur de Constitutione *Clementis Octavi* super censibus per Communitates Status Ecclesiastici imponendis, restrictaque ad hunc punctum difficultate.

Scribens pro Societate actricæ, dicebam illius de cisionem regulandam videri cum terminis *rexius in l. si fenebris 9. Cod. ad Velleian.* ubi deciditur, quod si mulier absque fraude creditoris ab eo pecuniam accipit nomine proprio ut viro mutuaret, tunc ipsa remanet creditori obligata, neque Velleianum intrat, quamvis creditor sciat, ut habetur *apud Franob. decis. 279. numer. 2. cum sequen.* Illa enim expressio, quam debitor facit, ut rem gratam alteri faceret, suam habet operationem inter ipsum & eum tertium, cui deinde ipse dare intendit, ad effectum se relevandi, sed hoc nil commune habet cum creditore, qui ipsius recipientis fidem sequi voluit, & cum eo principaliter contrahere, & de quo *rex. bene Roder. de ann. redd. lib. 2. qu. 5. numer. 21. & seqq. Rovit pragmat. 1. ad Velleian. numer. 10.* & habetur actum in *Romana fidejussionis sub rit. de fend. ad materiam bulle Baronum disc. 100.*

Quare in proposito, totus punctus erat in videndo, an adesset fraus necnè, quodque ita partes sub simulatione privatorum nomine contrahere voluerint, ut legi fraudem facerent; Hoc autem pendet à præcedenti tractatu, an scilicet ille per creditorem directè & immediatè fuerit cum ipsa Communitate, ejusque Administratores, cum quibus verè contrahere voluit, sed ad fraudandam legem persona privati simulata sit, secus autem si ipse noluit sequi fidem Communitatis, neque cum ea contrahere, ut se non exponeret periculis, quibus subjacent contrahentes cum hujusmodi corporibus polycicis, ideoque directè contraxit cum privato, cui principaliter suam pecuniam credere voluit, quamvis hic de illa Communitate gratificari vellet, ut ita distinguendo ac tractando materiam per terminos *text. in d. l. si pecunia Capoblanc. de Baron. p. 2. cap. 83. num. 20. & 21. de Marin. resol. 59. n. 8. lib. 2.* apud quos validitas actus de jure communi certa præsupponitur, quamvis ob pragmatikas Regni, in isto etiam casu specialiter providentes, contrarium ibi dicendum sit.

Fortius autem observabam præmissa procedere, ubi

ubi non agitur de mutuo vel alio simili contractu, sed de censu, in quo sors demoritur, atque ex parte creditoris fit perpetuo irrepetibilis. Tunc enim diversa intrare videtur ratio ob diversitatem contractuum, unde clarius intrat dispositio textus prædicti, quoniam ille privatus, qui pecuniam ad censum accipit, efficitur perpetuo illius dominus, ita ut ad ejus restitutionem à creditore cogi non valeat; Id autem non procedit, si deinde ipsemet eandem pecuniam jure mutui vel administrationis, in Communitatis, vel alterius beneficium convertat, cum ipse habeat repetitionem, atque possit quamprimum de illa se reintegrare, ita ut duo concurrent contractus diversi; Quod in hac facti specie suadebat etiam subiecta materia, dum pecunia convertenda erat pro servitio annonæ in emptionem frumenti, brevi tempore ex venditione panis rehabenda, ex illis, quæ in hac annonaria materia habentur pluries deducta sub tit. de Regalibus, præsertim in Spoletana, & in Ferrar. disc. 44. & 45. & sic Communitas vel censualem contractum non iniecit; Unde propterea videbatur casus extrâ difficultatem, atque juxta præmissa credo resolutum, non curatis aliquibus auctoritatibus Regnicolarum, cum innitatur juri municipali Regiæ pragmatice.

- 5 Scientia debet esse certa & concludens ad hujusmodi effectum, maxime quando actus, ex quibus illa deducitur sunt æquivoci.
- 6 De eadem conclusione de qua num. 3. & ad quam rationem debeantur dicti fructus.
- 7 Ponderatur decis. 639. Merlini, ut promissa per cedentem census exigibilitate per speciem evictionis de ista teneatur, si inexigibilitas proveniat ob incapacitatem fundi ab initio.
- 8 Data facultate repetendi sortem principalem, census evanescit, & fructus cessant, nisi resolutus in simplex mutuum interpretatur, & numer. 12.
- 9 Intellige quando hujusmodi facultas est omnino certa & libera, qua per creditorem impediri non possit, secus ubi est incerta, & aliquod impedimentum habere potest.
- 10 Fundo censito evicto seu detecto incapaci quamvis de stricto jure detur creditori facultas repetendi sortem, ac recedendi à contractu, limitatur tamen ex æquitate, ob quam admittitur subrogatio alterius fundi.
- 11 Facultas repetendi sortem ob non præstitum fidejussorem seu aliud non implementum, intelligitur ad effectum deponendi donec implementum sequatur.
- 12 Declaratur conclusio de qua num. 3.
- 13 Resolutio causa.
- 14 De eadem conclusione de qua numer. 2. & de ratione.

SABINEN.

CENSUS

PRO

JOANNE BAPTISTA JOACHINO
ET PATRITIO DE PATRITIIS

CUM N.

Casus disputatus coram A.C. credo resolutus pro dictis Joachino & Patrificio.

Imposito censu super fundo alieno vel incapaci, quem debitor asseruit proprium & capacem, absque eo quod creditori de tempore impositionis dicta incapacitas innotesceret; An sequuta fundi evictione, seu aliâ superventa notitia, quod fundus esset alienus vel incapax, cesset cursus fructuum, qui in futurum exigere non possint.

SUMMARIUM

- 1 *Acti series.*
- 2 **F**undo censito evicto, an census extinguatur & fructus post evictionem solvi extenuent sortem.
- 3 Fructus evicto fundo debentur ratione damnorum & interesse si creditor ab initio fuit in bona fide ac ignarus, & numer. 6. & 14. ubi de ratione.
- 4 Declaratur contrariam opinionem procedere data in creditore ab initio certa scientia incapacitatis seu evictionis fundi.
Card. de Luca de Censibus Pars III.

DISC. XXXI

Imposito censu super quadam vinea, quam debitor asseruit esse propriam, liberam, & capacem, cum post aliquos annos dicta vinea evicta esset, forsitan ex facto ac ære alieno ejusdem impositoris, deindeque plures essent decursæ annualitates, partim solutæ, & partim solvendæ, creditore pulsante debitorem seu ejus fidejussorem coram A. C. pro fructibus non solutis, opponebat reus conventus de prædictorum fructuum indebito, quinimo & de extenuatione sortis intoto vel in parte cum fructibus post dictam evictionem exactis tanquam indebitis ac in sortem imputandis, dum evicto fundo censito, census tanquam ex defectu subiecti evanuit.

Atque creditore replicante quod saltem fructus deberentur loco damnorum & interesse, stante quod creditor de tempore impositionis fuit in bona fide juxta decis. 458. coram Roias cum aliis deductis supra in Romana Salviani disc. 13. & decis. 47. post Merlin. de pignor. Dicebatur ex parte rei conventi dictam decisionem 458. Roias editam in Romana vinea fuisse jam revocatam sub die 2. Aprilis 1666. coram Carpinea, coram quo revisa fuit.

In hoc autem statu ex parte actoris assumptus ad ejus defensionem pro removenda difficultate ex dicta decisione resultante dicebam, imprimis dictam decisionem evitare ex defectu applicationis ad casum ob circumstantias facti, cum in dicta decisione, prout etiam apud Duran. decis. 449. in qua eadē fundatur, pro certo supponeretur in creditore scientia evictionis fundi censiti, quæ scientia in præsentis casu non bene justificabatur, dum actus, ex quibus illa deducebatur erant æquivoci ac non bene concludentes, qui non sufficiunt, dum juxta receptam & frequentem propositionem, ad nimiam satietatem comprobantur.